

अनाटोले

आणि

मांजर

अनाटोले आणि मांजर..

लेखक : ईव्ह टायट्स

चित्रे : पॉल गॅल्डोन

अनुवाद : नीलांबरी जोशी

अखळ्या फ्रान्समध्ये अनाटोले पेक्षा
नामांकित आणि आदरणीय दुसरा उंदीर न व्हता..

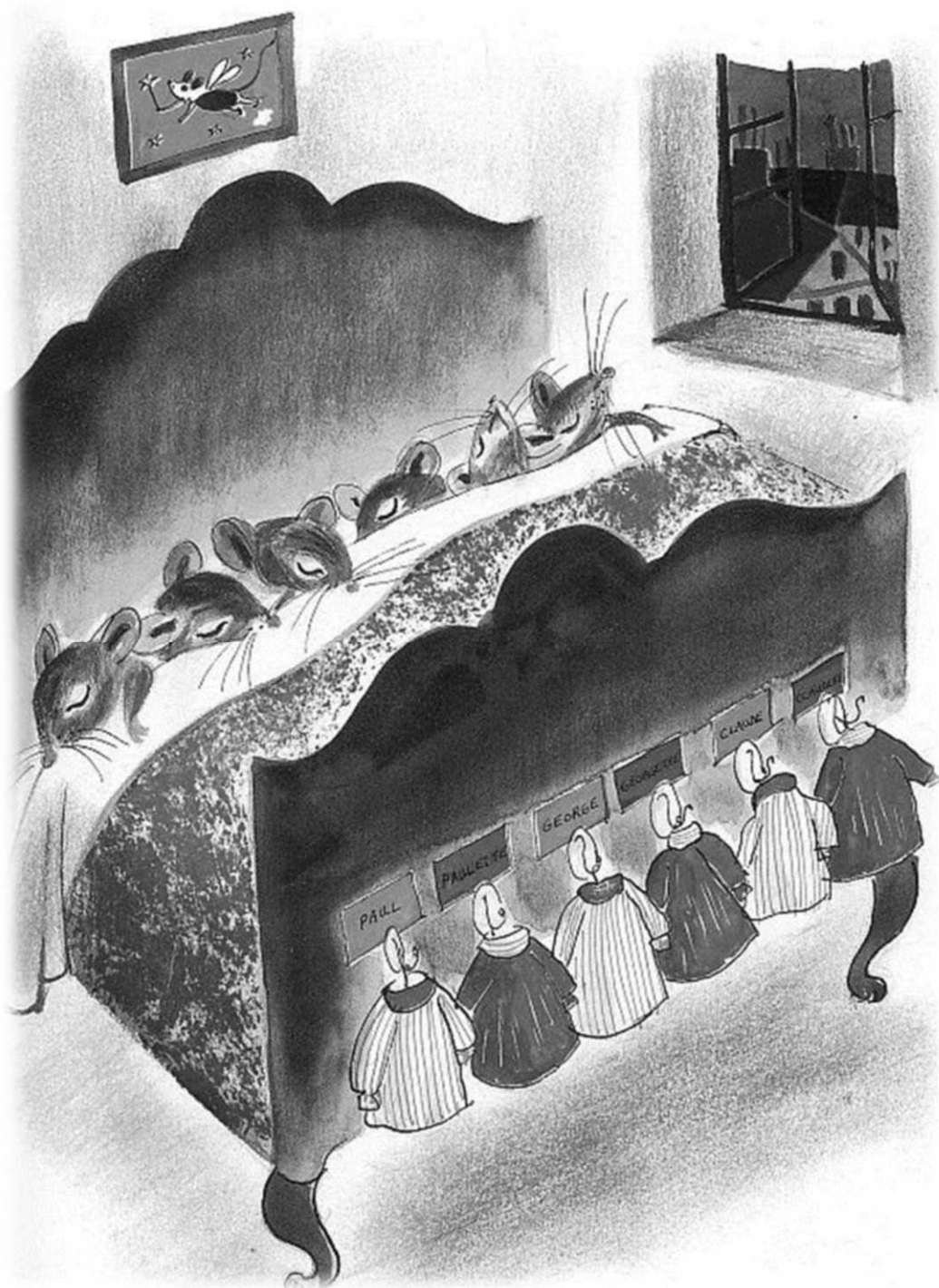
मॅसिए डुव्हालच्या कारखान्यात चीजची च व घेऊन
ते पास / नापास ठरविण्याच्या त्याच्या कामावर तो जाम खुष होता.
तो माणूस न सून उंदीर आहे असे कोणालाच म्हणजे द स्तुरखुद्द मालक डुव्हाल यांना देखील माहिती
नव्हते.
कारण तो सगळे घरी गेल्यावर रात्री काम करायचा.

रोज स्वतः चे उंदरांचे गाव सोडून सायकलवर
तो कारखान्यात निघाला की त्याची प्रिय पत्नी
डॉउकेट त्याला हवेतून ए क चुंबन फेकून निरोप द्यायची

त्यांची सहा गोंडस मुले तेव्हा गाढ झोपलेली असत ..

एके रात्री अनाटोले त्याचा जवळचा मित्र आणि मदतनीस गॅस्टन याच्यासोबत चीजची च व घेण्याच्या खोलीत पोहोचला.

त्याने ब्राय नावाचे चीज थोडे खाऊन पाहिले व म्हणाला.. “ मीठ जास्त आहे.. मला ’ not so good’ ची पाटी दे.. मी याच्यावर लावून टाकतो.”

तेवळ्यात त्यांना वरच्या मजल्यावरून दबक्या पावलांची चाहूल ऐकू आली....

ते ए क द म घाबरून थरथरायलाच लागले

“ ते मांजर आहे” अनाटोले किंचाळला.

“ तरी ते वरच्या मजल्यावर आहे तोपर्यंत आप ण आपले काम कर.

खाली येताना दिसले त र खिडकीतून उड्या मारून पळून जाऊ.....”

.

त्यांनी नंतर म न लावून काम करण्याचा प्रयत्न केला.

प ण गॅस्टन घाबरला होता.. त्याच्या हातातून लेबल्स सारखी खाली प ड त होती.

आणि अनाटोले लेबलवर मनात येईल ते लिहित होता.

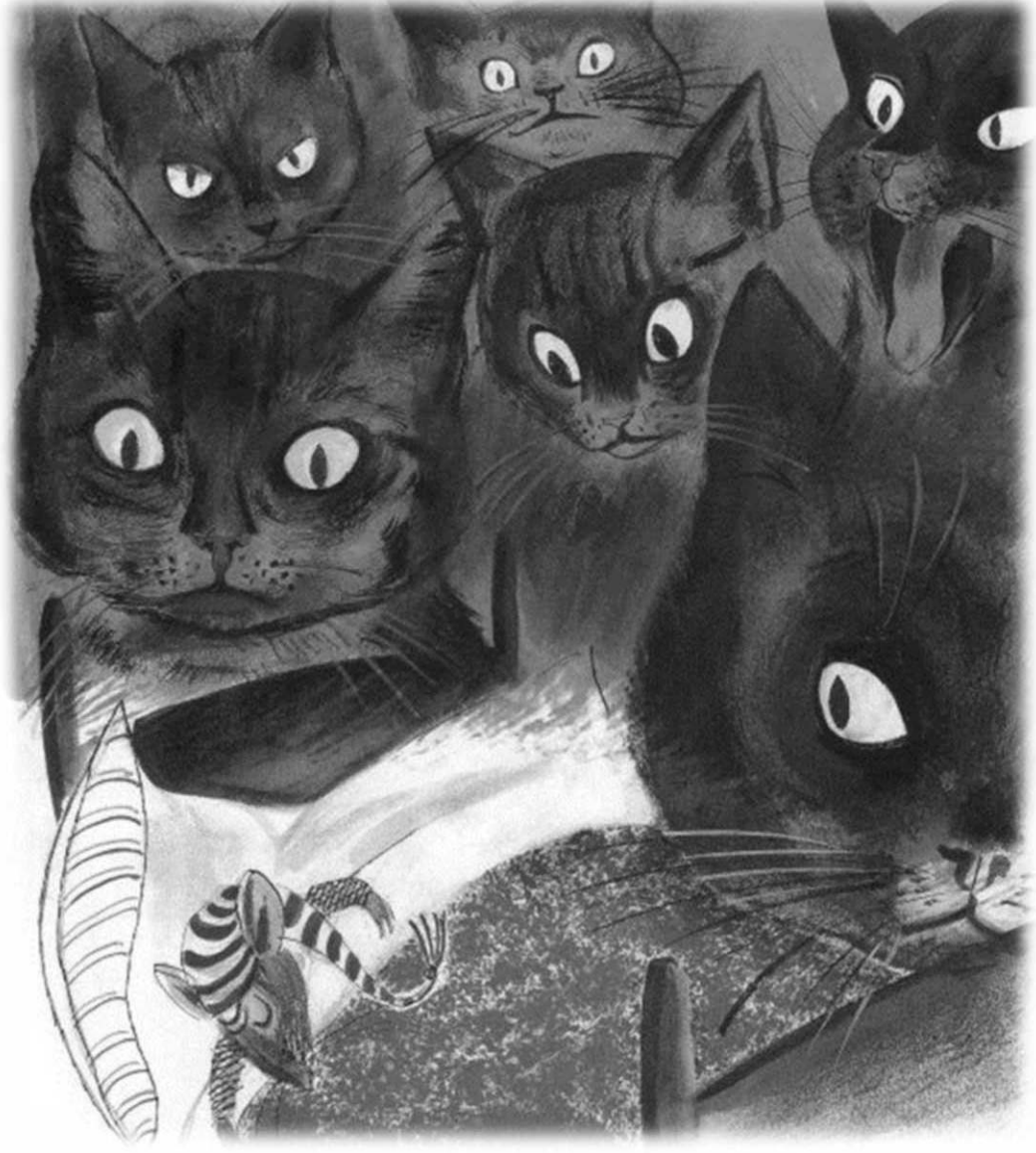
बाप रे.. मी व -याच चुका केल्या आहेत.

प ण ही सगळी त्या भयंकर प्राण्याची (मांजराची) चूक आहे.

त्याच्या दहशतीने हे घडले.

म ग ते खिडकीकडे धावले. मांजराची पावले जिन्यावर ऐकू येत होती.

ते भराभर खिडकीतून उतरले. व मेलभर सायकल चालवत घरी पोहोचले

त्या रात्री अनाटोलेच्या स्वप्नात हजारो मांजरे चाल करून येत होती व आरोळ्या ठोकत होती..
अनाटोले मुर्दाबाद.. अनाटोले मुर्दाबाद..

पहाटे आकाशात गुलाबी, लालसर रंगांची उधळण झाली. दिवस उगवला.
अनाटोले घाबरूनच उठला.

नाशता त्याच्या घशाखाली काही उतरेना..

वडिलांना अशा स्थितीत पाहून मुलांना खूप दुःख झाले. “ बाबा, तुम्हाला कशाची इतकी काळजी वाटते आहे ? मुलांनी उत्सुकतेने विचारले.” पण अनाटोलेने उत्तर दिले नाही. मांजरांच्या भीतीबद्दल त्यांना सांगायला ती अजून लहान आहेत असे त्याला वाटले. मुलांना त्याने शाळेत पाठवून दिले.

मग त्याने अतिशय हताशपणे मान हलवली व म्हणाला

“ डॉउकेट.. मी कारखान्यात आज काय पाहिलं.. माहिती आहे का ?”

ती एका दमखमची.. व म्हणाली “ बाप रे.. आता कसं करायचं ?”

“ लोकांनी फेकलेल्या तुकड्यांवर जगण्यापेक्षा मी स्वतःचे अन्न
स्वतः कमावतो याचा मला अभिमान आहे.. आता काय या राक्षसासाठी
मी मान व र करुन जगणे सोडून देऊ?”

डॉउकेट म्हणाली.. “ यापूर्वी त र कधी तिकडे मांजर फिरकलं सुध्दा नव्हतं.
हे कदाचित फिरत फिरत आलं असेल आणि प र त येणार नाही.”

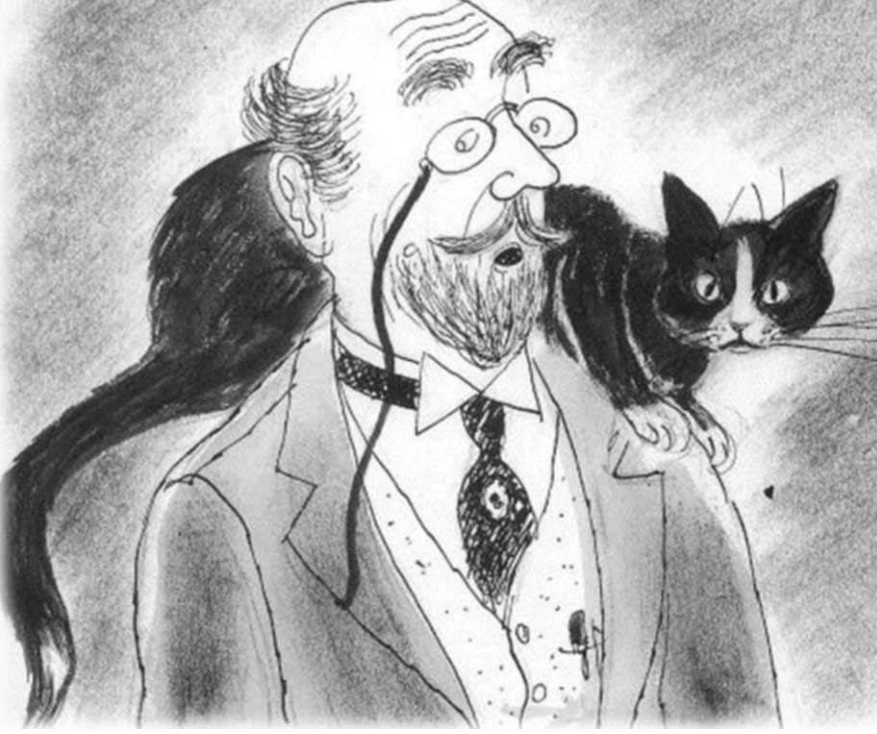
अनाटोलेने तिला मिठी मारली व म्हणाला.

“ तू मला धैर्य दिलंस.. तुझ्यासारख्या पत्नीशिवाय माझं कसं झालं असतं ?”

म ग त्याने नाश्ता केला, कारण त्याला आता भुकेची जाणीव व्हायला लागली.

याच वेळी कारखान्यात हाहाःकार माजला होता.
सगळे कामगार कुठ्या मांजरांसारखे भांडत होते.

निम्मे म्हणत होते की लेबलवर लिहिल्याप्रमाणे त्यांना काम करायचे आहे..
निम्मे ओर ड त होते की लेबलवर अतिशय चुकीचे लिहिले आहे.

त्या सगळ्यांना म ग कारखान्याचे मालक श्री.डुव्हाल यांच्या पाठविले गेले.
डुव्हाल अखेरीस बाहेर आले, तेव्हा त्यांच्या खांद्यावर ए क मोठे मांजर बसले होते.

“ यासंदर्भात” .. सर्वजण लेबल्सकडे बोट दाखवून म्हणाले.
डुव्हाल यांनी जरा आश्चर्यचकित होऊन डोके खाजवले..

“ गोंधळ आहे काहीतरी. माझा स्वतः इतकाच अनाटोलेवर विश्वास आहे.

त्याने आपले चीज फ्रान्समध्ये सर्वश्रेष्ठ ठरण्यासाठी खूप मदत आजपर्यंत केली आहे. नाही का?

तरीही, चीज केळ्याच्या सालात गुंडाळणे हे जरा विचित्रच आहे.

आणि काकडीच्या बिया वापरल्या आहेत का कधी कोणी?

की हा चीजचा त्याने शोधलेला नवीन प्रकार आहे?

की अनाटोले जरा जास्तच काम करतो आहे.

मी त्याला एक चिठ्ठी पाठवून त्याची विचारपूस करतो.

दरम्यान, तुम्ही सर्वजण लेबलवर लिहिले आहे तसे काम करा.”

मग त्यांनी खोलीच्या बाहेर जाताना.. मांजराला कुरवाळले..

व विचारले.. “ मनु, तू काल रात्री घरी आला नाहीस ? कुठे होतास तू?”

मांजराने त्याचे हिरवट काळे डोळे मिचकावले.

त्या रात्री अनाटोलेने गॅस्टनसाठी त्याच्या घराखाली येऊन घंटा वाजवली, तेव्हा त्याचा मित्र खिडकीत येऊन म्हणाला.. “ मी स्वतःची काळजी घेणारा उंदीर आहे. मला धोकादायक पद्धतीत जगायचे नाही. तू आता एकटाच यापुढे कारखान्यात काम कर .. उंदीर खाणा-या राक्षसांकडे मी नाही येणार.”

अर्थात.. ए क घंटा दाखवून तो म्हणाला.. तू ही घंटा मांजराच्या गळ्यात बांधलीस तर!!

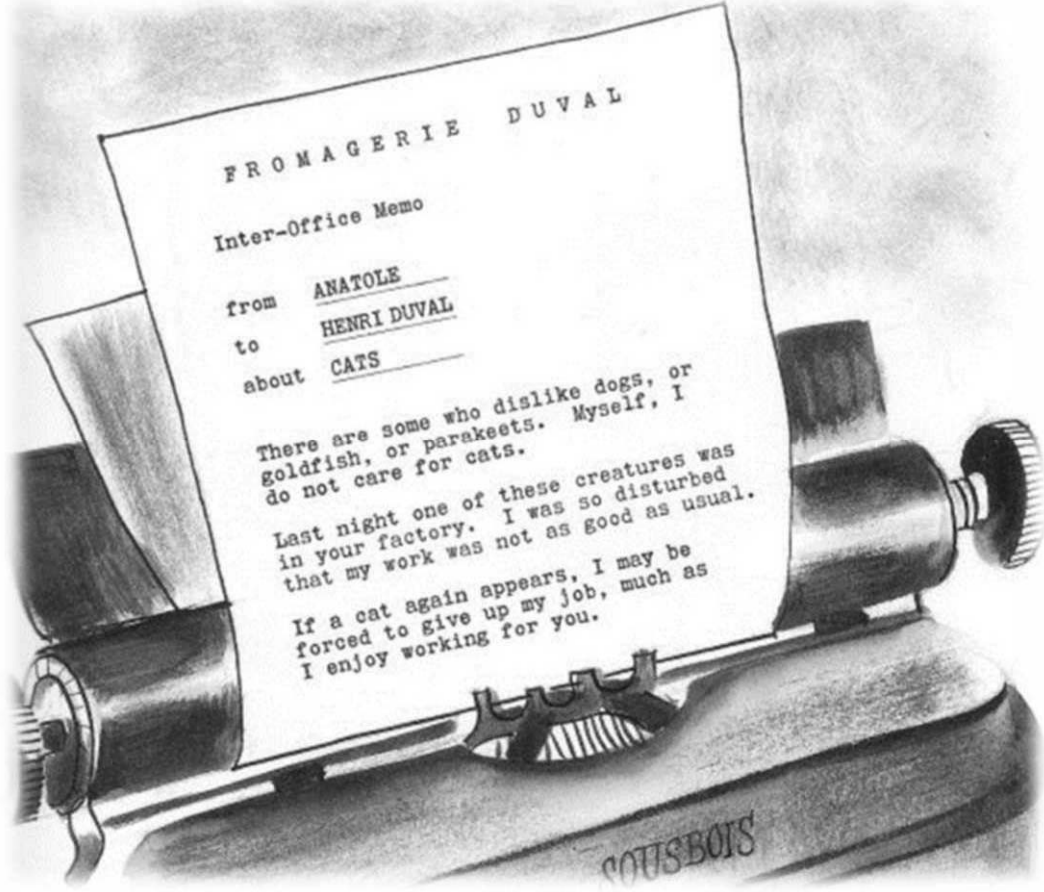
“ अशा गंभीर बाबतीत विनोद करू नकोस.. अच्छा तर ..” अनाटोले म्हणाला.

कारखान्याच्या दारापाशी आल्यावर अनाटोलेने मांजराची पावले ऐकू येतात का ? असा कानोसा घेतला.. सुदैवाने तसे कोणी नव्हते.

चीजची च व घेण्याच्या त्याच्या खोलीत त्याला

श्री. डुव्हाल यांची ए क चिट्ठी मिळाली.

त्यात त्याच्या तब्येतीबद्दल चौकशी करून बरे नसल्यास सुट्टी घेण्याची विनंती केली होती.

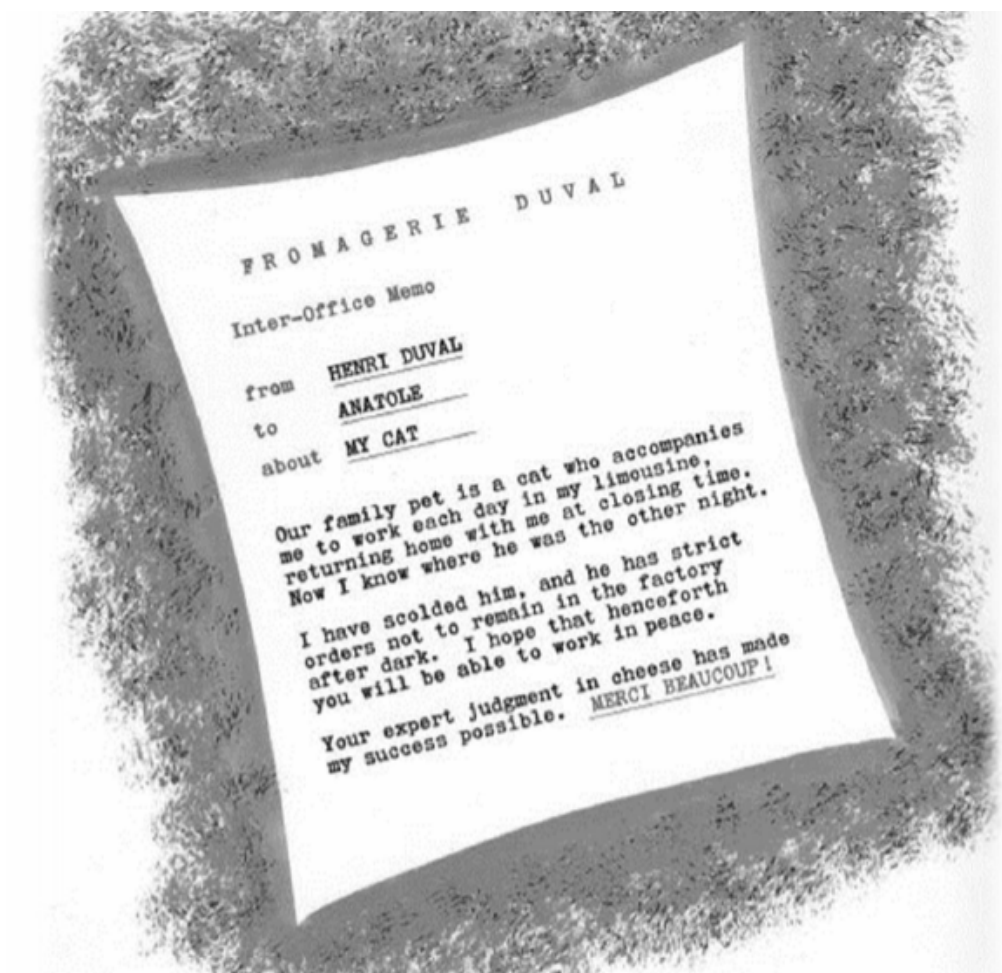
त्याने ए क चिट्ठी लिहिली..

काही लोकांना कुत्रे, गोल्डफिश किंवा पोपट आवडत नाहीत. मला मांजर आवडत नाही.

काल रात्री तो प्राणी तुमच्या कारखान्यात होता. मी फ़ार अस्वस्थ झालो व माझे काम नेहमीप्रमाणे होऊ शकले नाही.

तुमच्या बरोबर काम करायला मला फ़ार आवडते तरीही यापुढे कारखान्यात मांजर प र त दिसले त र मी तुमच्यासोबत काम करू शकणार नाही.

त्याने हा कागद टाईपरायटरमध्ये ठेवून दिला. यापुढे होईल ते होईल..

यानंतरच्या रात्री अनाटोलेच्या चिठ्ठीला उत्तर म्हणून श्री. डुव्हाल यांची दुसरी चिठ्ठी वाट बघत होती..

“ आमचे पाळलेले मांजर रोज माझ्या लिमूझीन मधून कारखान्यात येते व वेळ संपल्यावर आम्ही सोबत घरी जातो. ते काल रात्री कुठे होते ते आता मला कळले.

मी त्याला रागावलो व रात्री कारखान्यात थांबायचे नाही असे पक्के सांगितले आहे. मला आशा आहे की यापुढे तुम्ही तुमचे काम शांतपणे करू शकाल.

चीजची च व ओळखण्याचे तुमचे कौशल्य माझ्या यशाला कारणीभूत आहे. धन्यवाद..”

हे वाचून अनाटोलेला आनंद झाला. त्याने विचार केला की हे डुव्हाल यांचे पाळीव मांजर आहे व त्यांची आज्ञा ऐकेल..

मग त्याने स्वतःला विचारले.. “ मांजर हा विश्वासू प्राणी आहे ?”

उत्तर आले.. “ नाही”

घरात तो शांतपणे बाहेरचा पाऊस पाहात बसला होता. त्याला गॅस्टनचा विनोद आठ व त होता व ए क ज ग प्रसिद्ध कथा..

खूप खूप वर्षांपूर्वी मांजरांचे काय करावे यावर चर्चा करण्यासाठी सगळे उंदीर जमले होते.

कोणीतरी मांजराच्या गळ्यात घंटा बांधायची युक्ती काढली.

यामुळे मांजर येत असल्याची वर्दी मिळून ते वाचतील.

म ग ए क शहाणा उंदीर म्हणाला.. प ण मांजराच्या गळ्यात घंटा बांधेल कोण ?

तेव्हापासून एकाही उंदराची आजपर्यंत ते करायची हिंमत झालेली नाही.

काहीतरी मार्ग असेल.. अनाटोले विचार करत होता

कित्येक तास तो मेंदूला काय युक्ती वापरावी यावरून शिणवत राहिला.

मग अचानक त्याला कारखान्याच्या स्टोअररूम मधील एक मोठे खोके आठविले.

मग अनाटोलेने एक मंदस्मित केले.. त्याच्याकडे आता एक उपाय होता.

निघण्यापूर्वी त्याने डॉउकेटला तिचा कमरेला बांधायचा शेला मागितला.

तिला काळजी वाटत होती.. “ याचा मांजराशी काही संबंध आहे का ? काळजी घे.. आख्ख्या फ्रान्समधील चीजची योग्य च व तुझ्यावर अवलंबून आहे.. कोणीही तुझी जागा घेऊ शकत नाही. हे लक्षात ठेव” .

अनाटोलेने काहीही न बोलता ए क चुंब न घेऊन तिचा निरोप घेतला..

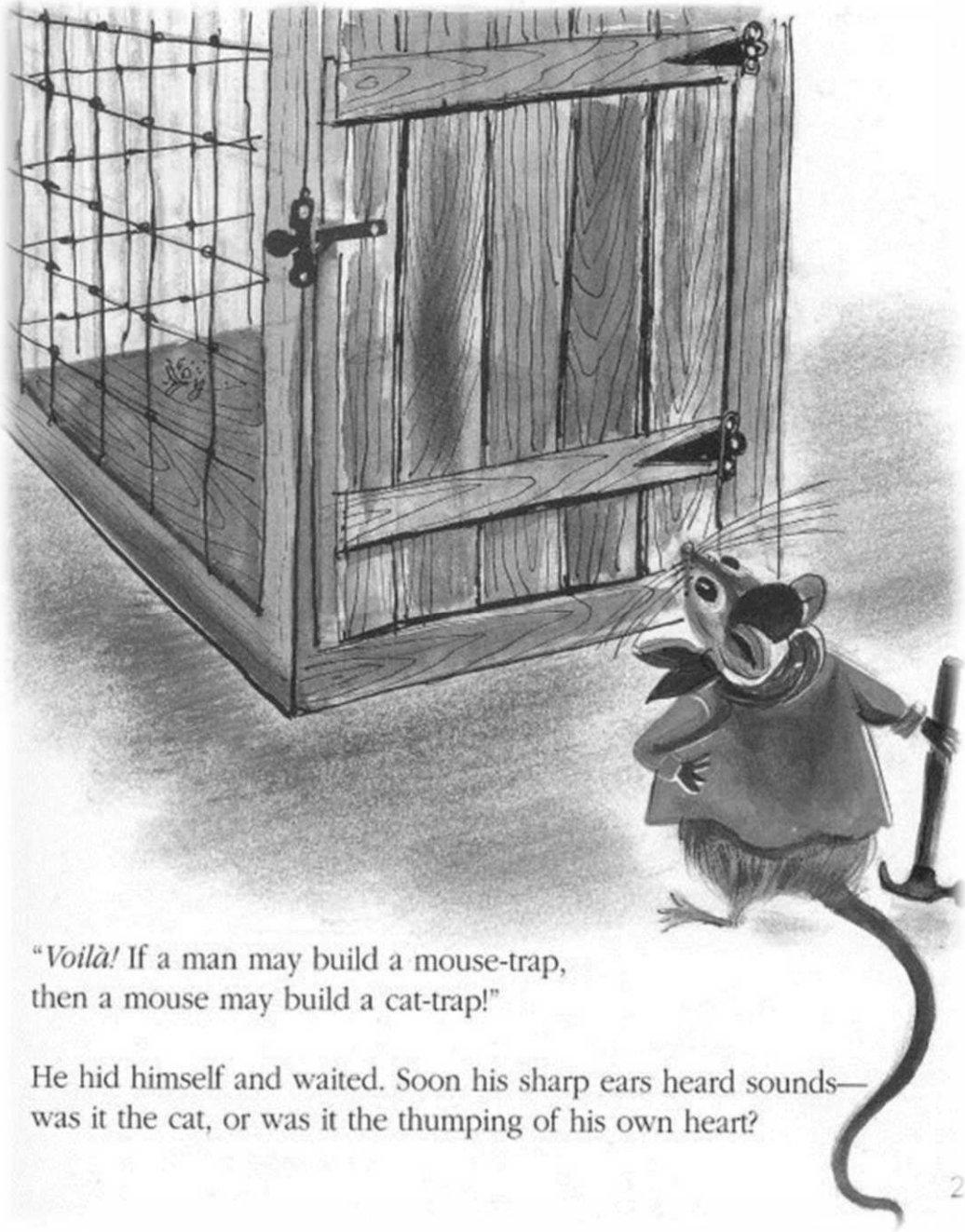
त्याने गॅस्टनच्या घरापाशी थांबून त्याला घंटा मागितली. त्याच्या बेताचा सुगावा लागून गॅस्टन म्हणाला.. तुझे आयुष्य धोक्यात घालू नकोस.. ! विनंती करतो..

शांतपणे अनाटोलेने घंटेच्या वरती शेला बांधायला सुरुवात केली होती.. तो सेतान आज रात्री नक्की येणार.. मला आतून वाटते आहे.

कामावर जाताना प्राण्यांच्या एका दुकानात थांबून अनाटोलेने catnip विकत घेतले.. बदल्यात थोडे कॅम्बर्ट नावाचे चीज दिले.

म ग दुस-या एका दुकानातून त्याने किल्लीचे लॅच घेतले.. बदल्यात रॉकफोर्ट चीज दिले.

“Voilà! If a man may build a mouse-trap,
then a mouse may build a cat-trap!”

He hid himself and waited. Soon his sharp ears heard sounds—
was it the cat, or was it the thumping of his own heart?

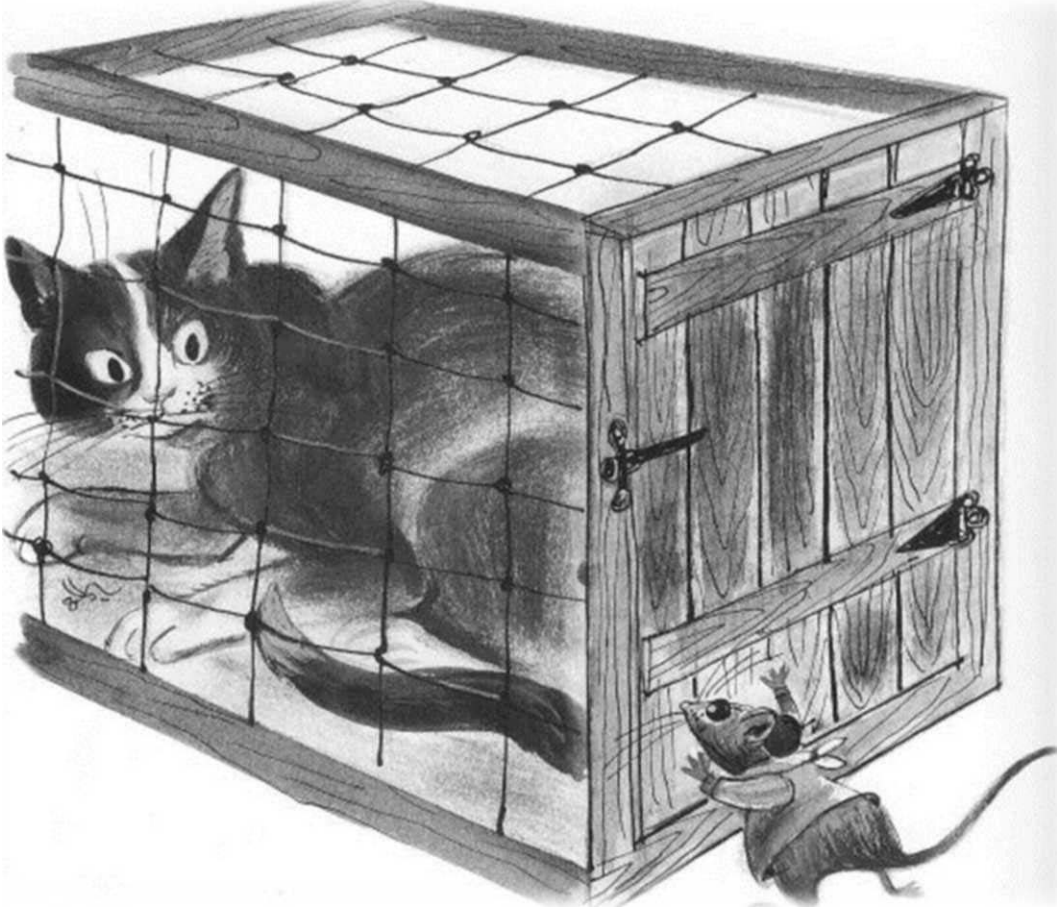
2

कारखान्यात येऊन त्याने डुव्हाल यांना ए क चिठ्ठी लिहिली.

म ग स्टोअररूममध्ये त्या लाकडी खोक्याचे दार पाहिले.. त र ते स ह ज उ घ ड त होते.. म ग त्याने त्यावर लँच बसविले. आणि खोक्यात catnip ठेवले.

“ माणूस ज र उंदरासाठी सापळा बनवू शकतो.
त र उंदीरही मांजरासाठी सापळा बनवू शकतोच..

म ग तो लपून वाट ब घ त बसला.. ल व क र च त्याच्या तीक्ष्ण कानांना आवाज ऐकू आला.. हा मांजराच्या पावलांचा आवाज आहे की माझे काळीज जोराने धडधडते आहे ?”

ते मांजरच होते.. catnip चा वास आल्याने ते खोक्याच्या आत गेले.

पापणी लवायच्या आत अनाटोले तुरुतुरु गेला... दार लावून घेतले. व तुरुतुरु चालत प र त आला.

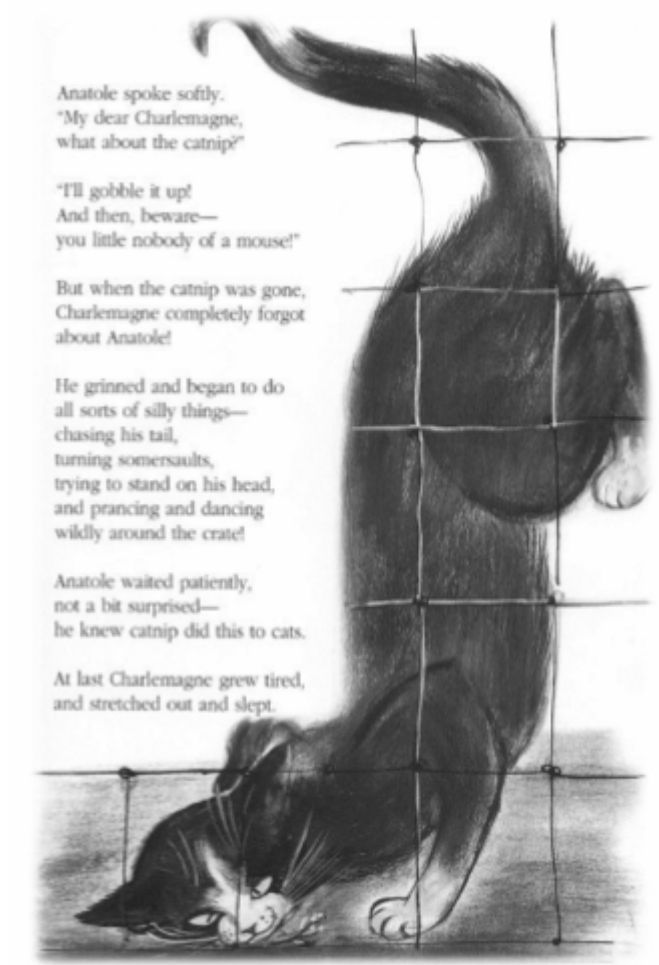
रागावलेल्या मांजराने कितीही प्रयत्न केला तरी दार काही उघडेना..

“ मला पकडायचे तुझे धाडसच कसे झाले ? “ ते ओरडले.. “ माझे नाव शारमेन व मी खानदानी मांजरापेकी

आहे.. माझ्या वडिलांच्या वडिलांच्या वडिलांच्या वडिलांच्या वडिलांचे वडिल शारमेन राजाच्या पाळलेल्या

मांजरांपेकी ए क होते. मुकाट्याने मला सोड..

“

अनाटोले शांत स्वरात म्हणाला

प्रिय शारमेन तुझ्या catnip काय?

मी ते खातोच आहे..

म ग बघू क्षुद्र उंदरा..

प ण खाणे संपल्यावर शारमेन अनाटोलेला पूर्ण विसरला..

तो दात विचकून हसला व त्याने सर्व प्रकारचे वेडे चाळे करायला सुरुवात केली

शेपटी वेडीवाकडी हलवली.. कोलांट्याउड्या मारल्या

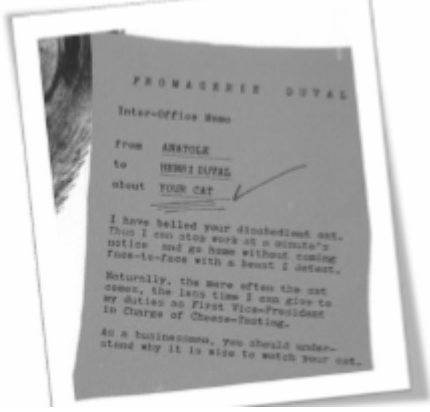
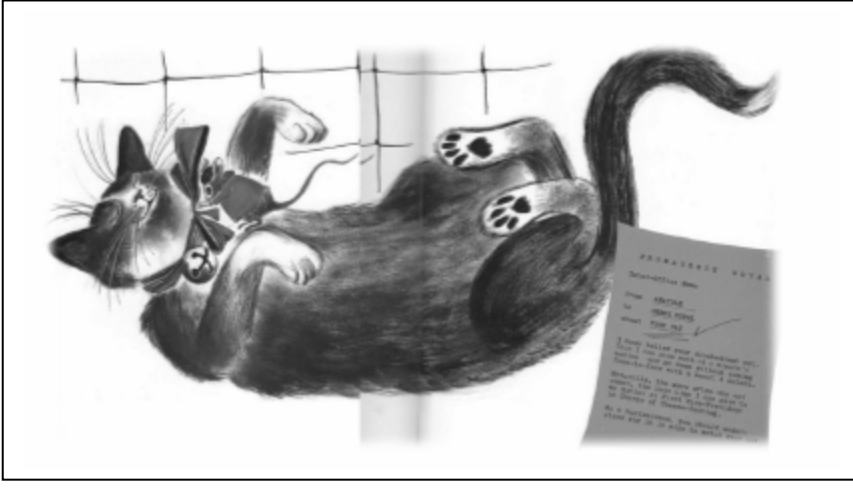
डोक्यावर उभे रहाण्याचा प्रयत्न केला आणि खोक्यात नाच केला..

अनाटोले शांतपणे पाहात होता.. त्याला अजिबात आश्चर्य वाटत नव्हते

Catnip ने मांजराचे काय होते ते त्याला नीट माहिती होते..

शेवटी शारमेन थकला

व झोपी गेला..

झोपलेले मांजर काही हल्ला करणार नाही
अनाटोलेने विचार केला

मांजराचे घोरणे एखाद्या बीजेच्या कडकडाटासारखे भासत होते
प ण त्या हुशार उंदराने त्याला हवे होते ते केले
शेला जरा मोठा होता त्याची गाठ बो सारखी बांधली..

म ग त्याने ए क चिठ्ठी लिहून खोक्यावर अडकवली

“ मी तुमच्या बेशिस्त मांजराच्या गळ्यात घंटा बांधली आहे.
यामुळे मला एका मिनिटात ते आल्याचे कळेल..
व माझ्या नावडत्या प्राण्याला समोर पाहायचे टाळून मी घरी निघून जाऊ शकेन
अर्थातच मांजर जितक्या वेळा येईल तितक्या वेळा माझे मी उपाध्यक्ष – चीज testing विभाग हे काम पूर्ण वेळ करू शकणार नाही.
ए क उद्योगपती म्हणून तुमच्या मांजरावर लक्ष ठेवणे किती महत्वाचे आहे हे यावरून तुम्हाला कळू शकेल.”

म ग त्याने व र जाऊन विजय साजरा केला...
सहा प्रकारचे चीज घालून ए क मोठे सॅडविच बनविले..

ही बातमी ऐकून गॅस्टन आनंदाने कामावर रुजू झाला.
कधी कधी घंटेच्या आवाजाने त्यांच्या कामात व्यत्यय येई.
पण शारमेन व र श्री. डुव्हाल यांनी नीट लक्ष ठेवल्यामुळे अशी वेळ फार कमी येत असे.

आणि अशी वेळ आली की हे दोन मित्र
खिडकीतून जितक्या वेगाने पळता येईल तितक्या वेगाने पळून जात असत ..

शुक्रवारच्या एका सकाळी अनाटोलेने त्याच्या कुटुंबाला कारखाना दाखवायला नेले.

सायकलवरून पॅरिसच्या दिशेने जात असताना त्याची मुले म्हणाली..

बाबा, मांजरांबद्दल सांगायला आम्ही अजून लहान आहोत असे तुम्हाला वाटले का ? आमच्या शिक्षकांनी आम्हाला मांजरांबद्दल सगळे शिकवले आहे

DUVAL
LE MEILLEUR FROMAGE DU MONDE

My dear Anatole,

Because of last month's mistakes, the people of France all had stomach aches! They demanded that I go out of business, but I begged for another chance. Since then your work has been so good that they have all taken the Duval cheeses back to their hearts--or should I say to their stomachs?

And now, my dear Vice-President, I have a surprise. On the night of the mistakes one sign said: ADD CHOPPED CUCUMBER SEEDS. This cucumber cheese is so tasty that it has become the people's favorite. Congratulations!

In your honor I have named it CHEESE ANATOLE!

Your friend,

P.S. Belling the cat was an excellent idea.

Henri Duval

ए क दिवस ए क आश्चर्य त्याची वाट पाहात होते..

प्रिय अनाटोले,

मागच्या महिन्यातील तुझ्या चुकांमुळे फ्रान्समधील लोकांना पोटदुखी सुरु झाली होती. मी या उद्योगातून बाहेर पडावे अशी त्यांची मागणी होती. पण मी अजून ए क संधी मागितली.. आणि तुझे काम सुधारल्यापासून सर्वजणांनी डुव्हाल चीजला परत हृदयात (की पोटात ?) स्थान दिले आहे.

आणि आता ए क आश्चर्याची गोष्ट : मागच्या महिन्यात तू चुकून ' काकडीच्या बिया घालाव्यात ' असे ए क लेबल लावले होतेस. त्यानुसार बनलेले काकडीचे चीज प्रचंड चवदार आहे आणि ते लोकांना भयंकर आवडले आहे.. अभिनंदन..

तुझ्या सन्मानासाठी मी त्याचे नाव अनाटोले चीज असे ठेवले आहे.. !!

डुव्हाल.

P.S. मांजराच्या गळ्यात घंटा बांधणे ही मस्त युक्ती होती.

डॉउकेटला इतका आनंद झाला की तिच्या डोळ्यातून पाणी आले..

पॉल आणि पॉलेट
क्लॉड आणि क्लॉडेट
जॉर्ज आणि जॉर्जेट..

सर्वजण अभिमानाने म्हणू लागले..

“ आमचे बाबा इतके हुशार आहेत की त्यांचे नाव एका चीजला दिले आहे.” !!

आणि गॅस्टनने जाहीर केले की मी हे आधीही म्हणालो होतो आणि प र त म्हणतो..

“ माझा मित्र अनाटोले हा अत्युत्तम आहे..” !!

32

अशा रीतीने अनाटोले प र त एकदा फ्रान्समधील नामांकित व आदरणीय उंदीर बनला..

आणि तो सर्वात धाडसी ठरला

कारण हजारो वर्षे

जगातील उंदीर

मांजराच्या गळ्यात घंटा बांधण्याबद्दल बोलत होते..

प ण अनाटोले हा एकमेव होता..

ज्याने

ते करुन दाखविले..!!